

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра англійської філології та методики викладання іноземної мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету іноземних мов

Світлана
ВІРОТЧЕНКО
“ 30 ” серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга

іноземна мова: Німецька мова та література і переклад та англійська мова:

Французька мова та література і переклад та англійська мова: Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (арабська англійська мови)

спеціалізація

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська

035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська

вид дисципліни вибіркова

факультет іноземних мов

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

“30” __червня__ 2025 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: СОЛОЩУК Людмила Василівна.

доктор філол. наук, професор, професор кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

Програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

“26” червня 2025 року, протокол № 21

Завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

 к.ф.н., доц. Ірина МОРОЗОВА

Програму погоджено з гарантами освітньої (професійної наукової) програм (керівником проектної групи) Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова. Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (арабська та англійська мови).

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійної програми Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова, Французька мова та література і переклад та англійська мова, Переклад (іспанська та англійська мови), Переклад (арабська та англійська мови), Переклад (китайська та англійська мови)

Англійська мова та література
і переклад та друга іноземна мова

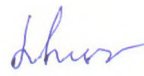
Людмила СОЛОЩУК

Французька мова та література
і переклад та англійська мова

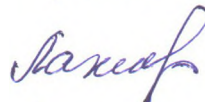
Марія БЄЛЯВСЬКА

Німецька мова та література
і переклад та англійська мова

Наталія КАРПУСЕНКО

Переклад (китайська та англійська мови)

Юлія ЛАХМОТОВА

Переклад (іспанська та англійська мови)

Діана ПЕСОЦЬКА

Переклад (арабська та англійська мови)

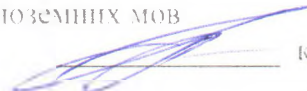

Олена НЕФЬОДОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

“30” __червня__ 2025 року, протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

к.п.н., доц. Анна КОТОВА

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Історія англійської мови» складено відповідно до освітньо-професійних програм Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова, Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови); Переклад (арабська та англійська мови). підготовки бакалаврів, спеціальності «035 Філологія», спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська, 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька, 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія англійської мови» є формування у студентів філологічної компетенції і ерудиції як підґрунтя для теоретичного осмислення і вирішення мовознавчих проблем, а також здійснення в процесі навчання професійної освіти, всебічного розвитку і виховання особистості студента.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія англійської мови» є набуття студентами теоретичної підготовки для здійснення науково-дослідницької роботи у галузі мовознавства, мовних, лінгвокраїнознавчих та культурологічних знань і формуванні системи мовленнєвих умінь. Змістовно зорієнтовані завдання передбачають набуття студентами знань про об'єкт, предмет, мету й завдання Історії англійської мови, її місце серед інших мовознавчих наук; ознайомлення з традиційними та новітніми методами наукового пошуку у галузі Історії англійської мови; вивчення системи мовних категорій; скерування студентів на самостійний пошук релевантних наукових джерел, їх критичний аналіз та вироблення власного погляду на досліджувані проблеми; формування у молодих науковців відповідальності та академічної доброчесності. Мовно зорієнтовані завдання передбачають оволодіння студентами відповідною термінологією та типовими синтаксичними структурами, формування навичок роботи з мовним матеріалом.

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

За вибором	
Денна форма навчання (дистанційна)	Заочна форма навчання (дистанційна)
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
28 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
4 год.	4 год.
Самостійна робота:	
58 год.	80 год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачено робочим навчальним планом	

1.6 Навчальна дисципліна забезпечує розвиток таких компетентностей:

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області (Історія германських мов (англійська)), її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати філологічні проблеми.

ЗК8 Здатність працювати у команді та автономно.

ЗК9 Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2 Здатність використовувати у професійній діяльності знання про англійську мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3 Здатність використовувати у професійній діяльності знання з теорії англійської мови.

ФК7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9. Здатність спілкуватися німецькою та англійською мовами.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької та англійської мов.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (німецька та англійська мови).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ОП Переклад (іспанська та англійська мов)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку романської філології, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати індивідуально та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися іспанською мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іспанською мовою.

ЗК10. Здатність спілкуватися англійською мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу англійською мовою.

ЗК11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії іспанської мови, з порівняльного дослідження іспанської та української мов.

ФК7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу іспаномовного тексту.

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філології, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати індивідуально та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися французькою мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу французькою мовою.

ЗК10. Здатність спілкуватися англійською мовою в професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу англійською мовою.

ЗК11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії французької мови, з порівняльного дослідження французької та української мов.

ФК7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу франкомовного тексту.

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. Уміння критично мислити та комплексно вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати автономно та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися китайською та англійською мовами у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії й історії китайської мови, з порівняльного дослідження китайської й української мов. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною (мовознавчою та перекладознавчою) термінологією китайської та англійської мов для розв'язання професійних завдань.

ОП Переклад (арабська та англійська мови)

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. Уміння критично мислити та комплексно вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації власного наукового дослідження.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати автономно та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися арабською та англійською мовами у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань у практичних ситуаціях.

ФК1. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, фонетичний, лексичний, граматичний рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії й історії арабської мови, з порівняльного дослідження арабської й української мов. Розуміння структури філологічної науки й її теоретичних основ, усвідомлення специфіки мовознавчого, літературознавчого та перекладознавчого компоненту, засвоєння ключових концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем сучасної філології.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною (мовознавчою та перекладознавчою) термінологією арабської та англійської мов для розв'язання професійних завдань.

1.7. Заплановані результати навчання

ОП Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова

ПРН2. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів

ПРН 8. Знати й розуміти систему англійської мови та другої іноземної мови, що вивчається, історію англійської мови та літератури та історію другої іноземної мови та літератури, що вивчається, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Німецька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови і загальні властивості літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Переклад (іспанська та англійська мов)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології в цілому та романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію іспанської літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції з романської філології (перекладу включно), вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Французька мова та література і переклад та англійська мова

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології в цілому та романської філології зокрема та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію французької літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції з романської філології (перекладу включно), вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Переклад (китайська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, порадковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції східної та германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ОП Переклад (арабська та англійська мови)

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, порадковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати та розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, і вміти застосовувати ці знання в професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції східної та германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

1.8 Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Курс практичної граматики англійської мови, вступ до мовознавства, вступ до германської філології.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний блок 1.

Тема 1. Предмет та задачі курсу “Історія англійської мови”. Джерела вивчення історії мови. Методи, які використовуються для вивчення історії мови.

Тема 2. Походження англійської мови та основні періоди її розвитку. Давньоанглійський період. Історичні умови розвитку мови у давні часи. Давньоанглійська писемність та пам'ятки давньоанглійської писемності. Давньоанглійські діалекти.

Тема 3. Давньоанглійська фонетика. Словесний наголос. Давньоанглійський вокалізм. Основні зміни голосних.

Тема 4. Давньоанглійська фонетика. Давньоанглійський консонантизм. Основні зміни приголосних.

Тема 5. Давньоанглійська граматики. Структура слова у давньоанглійській мові. Частини мови та їх граматичні категорії. Історичний розвиток іменника.

Тема 6. Давньоанглійська граматики. Історичний розвиток займенника, прикметника та числівника у давньоанглійській мові.

Тема 7. Давньоанглійська граматики. Категорії дієслова. Сильні та слабкі дієслова. Претерито-презентні дієслова. Неособисті форми дієслів (інфінітив, дієприкметники I, II). **Тема 8.** Давньоанглійський синтаксис.

Тема 9. Давньоанглійська лексика. Характеристика словотворення.

Тема 10. Етимологічна характеристика словникового складу у давньоанглійський період.

Ісконна лексика та запозичення.

Тема 11. Середньоанглійський період. Історичні умови розвитку англійської мови у середньоанглійський період. Скандинавське та норманське завоювання та їх вплив на розвиток англійської мови.

Тема 12. Середньоанглійські діалекти. Розвиток Лондонського діалекту. Писемні пам'ятки середньоанглійського періоду.

Тема 13. Новоанглійський період. Історичні умови розвитку англійської мови у новоанглійський період. Формування англійської національної літературної мови. Початок ери книгодрукування.

Тема 14. Розквіт літератури у ранньонovoанглійський період. Поширення англійської мови за межі Англії.

Тема 15. Обговорення та повторення загальних проблем курсу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Назва												
Тема 1.	6	2				4	5	2				5
Тема 2.	6	2				4	5					5
Тема 3.	6	2				4	7	2				5
Тема 4.	6	2				4	5					5
Тема 5.	6	2				4	5					5
Тема 6.	6	2				4	7	2				5
Тема 7.	6	2				4	5					5
Тема 8.	6	2				4	5					5
Тема 9.	6	2				4	5					5
Тема 10.	6	2				4	5					5
Тема 11.	6	2				4	6					6
Тема 12.	6	2				4	6					6
Тема 13.	6	2				4	6					6
Тема 14.	8	2				6	6					6
Тема 15							10		4			6
Разом за розділом 1						58	80					80
Усього годин	90	28	4			58	90	6	4			80

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	2	3	
1.	Предмет та задачі курсу “Історія англійської мови”. Джерела вивчення історії мови. Методи, які використовуються для вивчення історії мови	2	2

2.	Походження англійської мови та основні періоди її розвитку. Давньоанглійський період. Історичні умови розвитку мови у давні часи. Давньоанглійська писемність та пам'ятки давньоанглійської писемності. Давньоанглійські діалекти	2	
3.	Давньоанглійська фонетика. Словесний наголос. Давньоанглійський вокалізм. Основні зміни голосних	2	2
4.	Давньоанглійська фонетика. Давньоанглійський консонантизм. Основні зміни приголосних	2	
5.	Давньоанглійська граматики. Структура слова у давньоанглійській мові. Частини мови та їх граматичні категорії. Історичний розвиток іменника	2	
6.	Давньоанглійська граматики. Історичний розвиток займенника, прикметника та числівника у давньоанглійській мові	2	2
7.	Давньоанглійська граматики. Категорії дієслова. Сильні та слабкі дієслова. Претерито-презентні дієслова. Неособисті форми дієслів (інфінітив, дієприкметники I, II)	2	
8.	Давньоанглійський синтаксис	2	
9.	Давньоанглійська лексика. Характеристика словотворення	2	
10.	Етимологічна характеристика словникового складу у давньоанглійський період. Ісконна лексика та запозичення	2	
11.	Середньоанглійський період. Історичні умови розвитку англійської мови у середньоанглійський період. Скандинавське та норманське завоювання та їх вплив на розвиток англійської мови	2	
12.	Середньоанглійські діалекти. Розвиток Лондонського діалекту. Писемні пам'ятки середньоанглійського періоду	2	
13.	Новоанглійський період. Історичні умови розвитку англійської мови у новоанглійський період. Формування англійської національної літературної мови. Початок ери книгодрукування	2	
14.	Розквіт літератури у ранньонovoанглійський період. Поширення англійської мови за межі Англії	2	
	Усього годин	28	6

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	2	3	4
1.	Діахронія фонетичних змін у середньо- та ранньонovoанглійський періоди	2	2

2.	Діахронія лексико-граматичних змін у середньо- та ранньомовноанглійський періоди	2	2
	Усього годин	4	4

5. Самостійна робота

№ з/п	Вид роботи Назва теми	К-ть годин денна форма	К-ть годин заочна форма
1	2	3	4
1.	Самостійне опрацювання матеріалу. Підготовка реферату /доповіді-проєкту про розвиток англійської мови у середньоанглійський період на одну із запропонованих тем: Розвиток англійської мови у середньоанглійський період: 1) Середньоанглійський вокалізм та консонантизм. 2) Зміни у граматичній системі англійської мови у середньоанглійський період. Нові частини мови та категорії. 3) 3) Середньоанглійська лексика: характеристика словотворення; запозичення.	29	40
2.	Самостійне опрацювання матеріалу. Підготовка реферату /доповіді-проєкту про розвиток англійської мови у середньоанглійський період на одну із запропонованих тем: Розвиток англійської мови у ранньомовноанглійський період: 1. 1) Новоанглійський вокалізм та консонантизм. 2. 2) Зміни у граматичній системі англійської мови у новоанглійський період. Нові частини мови та категорії. 3. 3) Новоанглійська лексика: характеристика словотворення; запозичення.	29	40
Разом		58	80

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

7. Методи навчання

1. Методика «Інтегроване навчання предметі й іноземної мови» (CLIL / Content and language integrated learning).
2. Словесні методи: лекція, розповідь, бесіда.
3. Комунікативний метод (мозковий штурм, інтерактивна лекція).
4. Викладання з підтримкою (scaffolding) – демонстрація з Power Point.
5. Наочні методи: демонстрація, ілюстрація, аудіометод, відеометод.
6. Робота з підручниками та конспектами лекцій.

8. Методи контролю

1. Метод усного контролю: врахування активності студентів на лекціях (відповіді на питання лектора); фронтальне опитування.
2. Метод тестового контролю – поточні семестрові роботи.
3. Метод самоконтролю та взаємоконтролю за ефективністю науково-пізнавальної діяльності
4. Залік (тест на множинний вибір).

9. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота	Підсумковий семестровий контроль (залік)	Сума
Тематичний блок 1	40	100
Тести на множинний вибір = 20		
Доповіді-проєкти 2 x 20 = 40		

Форми контролю навчальних здобутків студентів:

Теми 1-2 – тест на множинний вибір/true-false (20 питань)
 Теми 3-4 – Тест на множинний вибір/true-false (20 питань)
 Теми 5-8 – тест на множинний вибір/true-false (20 питань)
 Теми 9-13 – тест на множинний вибір/true-false (20 питань)
 Доповідь-проєкт із середньоанглійської мови із презентацією
 Доповідь-проєкт з ранньоновоанглійської мови із презентацією

Критерії оцінювання тестів:

Тест на множинний вибір/true-false (20 питань). Студент отримує 5 балів, якщо надано 20-18 правильних відповідей, студент отримує 4 бали, якщо надано 17-16 правильних відповідей, студент отримує 3 бали, якщо надано 15-14 правильних відповідей; студент отримує 2 бали, якщо надано 13-12 правильних відповідей; 11 і менше правильних відповідей дорівнює 0 балів.

Шкала відповідності оцінки (за національною системою) кількості штрафних балів

Тест / Кількість питань	Кількість штрафних балів на «5»	Кількість штрафних балів на «4»	Кількість штрафних балів на «3»	Кількість штрафних балів на «2»	Кількість штрафних балів, що дорівнюють «0»
20	10%	20%	30%	40%	більше 40%

Критерії оцінювання доповіді-проєкту:

5 б.	4 б.	3 б.	2 б.
Зміст			
У проєкті та в презентації наявні основні ключові положення, які повністю розкривають тему	Проєкт та презентація містять ключові положення, які не повністю розкривають тему	Проєкт та презентація мають низку ключових положень, однак вони переважані інформацією або позбавлені інформації	У проєкті та в презентації не визначені ключові положення для розкриття теми

Висновки			
Результати обробки масиву інформації узагальнено так, що за темою презентації сформульовано чіткі та прозорі висновки	Результати обробки масиву інформації узагальнено так, що за темою презентації сформульовано усі необхідні висновки, але не всі вони є чіткими та прозорими	Деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими	Висновки практично відсутні або є нелогічними
Логічність			
Усі частини доповіді та презентації пов'язані з метою і предметом доповіді	Усі частини доповіді та презентації містять важливі твердження за темою доповіді.	Основні частини доповіді та презентації містять важливі твердження за темою доповіді, але деякі фрагменти не стосуються теми	Доповідь та презентація мають тему, однак багато її частин не стосуються теми доповіді
Структура			
Доповідь та презентація починаються слайдом, який викликає інтерес до теми, надає інформацію в логічній послідовності, на завершення змушує замислитись над ідеєю і темою доповіді	Доповідь та презентація починаються зі вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження	Доповідь та презентація містять вступ і висновки, однак вони не спонукають замислитись над темою доповіді. Послідовність надання інформації не послідовно розкриває тему.	Доповідь та презентація не містять вступу і висновків. Побудова презентації не дає чіткого уявлення про тему доповіді.

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для зарахування модуля – 30 балів (50%).

Студент отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо він впорався з 50 % навчального матеріалу, тобто набрав не менше 30 балів (50%) за тестові завдання, презентації проєктів з середньоанглійської та ранньомовноанглійської мови, а також відвідав не менше 50% занять.

У випадку наявності неформальної освіти, отриманої на платформах www.coursera.org/ та www.prometheus.org.ua, студенту може бути зарахована отримана у межах неформальної освіти кількість балів за тему 1-15 окремо чи декілька з них, або за увесь вибірковий освітній компонент після успішного проходження відповідних курсів та надання відповідного документа (сертифікат, свідоцтво, тощо), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу. Зарахування результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	Для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Методичне забезпечення. Рекомендована література:

Основна

1. Євченко, В.В. (2016) *History of the English Language* (Історія англійської мови): навчально-методичний посібник. Вінниця: Нова книга. 408 с.
2. Костюченко, Ю.П. (1953). *Історія англійської мови*. К.: Вища школа. 358 с.
3. Солощук, Л.В. (2015). *History of the English Language in Brief*. Kharkiv: KhNu, 105 p.
4. Солощук Л.В. (2024). *Використання теоретичних предметів професійного спрямування (Історія англійської мови) для розвитку резильєнтності у студентів ВНЗ*. Матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи». 4 березня – 14 квітня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres. С. 291-293.
5. Khaimovich, B.S. (1975). *A Short Outline of the History of English* Kharkov. 110 p.
6. Verba, L.G. (2005). *History of the English Language*. Вінниця: Нова книга. 304 с.
7. Baugh, A.C. & Cable T. (2005). *A History of the English Language*. Routledge. 447 p.

Допоміжна

1. McDowall, D. (2006). *An Illustrated History of Britain*. Longman. 188 p.
2. THE CAMBRIDGE HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE. (2005). V. I. The Beginnings to 1066. EDITED BY RICHARD M. HOGG Smith, Professor of English Language and Medieval Literature, University of Manchester. Cambridge University Press. 7th edition. 588 p.
3. THE CAMBRIDGE HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE (2006). V.2. 1066-1476. EDITED BY NORMAN BLAKE, Professor of English Language and Linguistics, University of Sheffield. Cambridge University Press. 4th edition. 676 p.
4. THE CAMBRIDGE HISTORY OF THE ENGLISH LANGUAGE (1999). V. 3. 1476–1776. EDITED BY ROGER LASS, Distinguished Professor of Historical and Comparative Linguistics, University of Cape Town. Cambridge University Press. 668 p.

11. Інформаційні ресурси

<http://www.british-study.com>
<http://www.royal.gov.uk>

SUMMARY

The course “**History of the English Language**” has been modified within the framework of the Erasmus+ Project 610427-EE-2019-EPPKA2-CBHE-JP Foreign Language Teacher Training Capacity Development as a Way to Ukraine’s Multilingual Education and European Integration (MultiEd)

Components modified:

- interactive lectures;
- literature updated;
- key terms introduced;
- competencies and learning outcomes added;
- constructive alignment observed throughout the course;
- self-study specified (see Self-Study Guidelines attached to the syllabus)
- peer-assessment envisaged during the presentation of projects;
- final test

The course is delivered in the academic year of 2025/26 (5th semester) to BA students of the 3d year majoring in English at the School of Foreign Languages of V.N. Karazin Kharkiv National University.

Branch of knowledge: 035 Philology

Specialization: 035.041 Germanic Languages and Literatures (translation – included), primary – English, 035.043 Germanic languages and Literature (Translation inclusive) German first. 035.051 Romance languages and Literature (Translation inclusive) Spanish first. 035.055 Romance languages and Literature (Translation inclusive) French first. 035.041 Germanic languages and Literature (Translation inclusive) English first. 035.065 Eastern languages and Literature (Translation inclusive) Chinese first.

Status of the discipline: cycle of professional courses; optional course

Developer and Lecturer: Prof. Lyudmila Soloshchuk, Doctor of Science in Phology, Department of English Philology and Methods of Teaching a Foreign Language, Professor

Course volume:

3 ECTS

32 hours of class work (lectures + practical studies); 58 hours of self-study (for full-time students), 80 hours (for correspondence courses).

Form of final control: written test: A, B, C, D

Course language: English

Course prerequisites: level of English – B2-C1; Introduction to General Linguistics, Introduction to Germanic Philology.

Course summary:

The course “**History of the English Language**” is optional for students who work towards their BA degree majoring in the Germanic Languages. The course aims at developing in students an understanding of the key concepts of the history of the English language as well as exploring practical ideas in order to help students better integrate into the English language teaching and translation practices. The course

features such professionally oriented issues as the place of the history of the English language in the architecture of modern linguistics.

Competencies:

General competencies:

- ability to think critically and be self-critical;
- ability to study and to acquire present-day knowledge;
- ability to search, process, and critically analyze information from various sources;
- ability to identify, formulate and solve philological problems;
- ability to work in a team and on one's own;
- ability to communicate in English;
- aptitude for abstract thinking, analysis and synthesis;
- ability to apply knowledge in real-life situations;
- command of information and communication technologies.

Professional competencies:

- knowledge of the structure of Philology and its theoretical tools;
- ability to use the knowledge of the English language theory in professional activities;
- ability to collect, analyze, systematize and interpret linguistic (grammatical) facts, provide grammatical interpretation of text and discourse;
- ability to freely use specialized terminology in solving professional tasks.

Learning outcomes:

Students are to

- have the knowledge of the following content: the main problems in the sphere of Philology, approaches to solving them by using appropriate methods and innovative approaches;
- language: English, its structure and functioning as well as language norms, spelling and punctuation in particular;
- be able to: use the knowledge of English in expressing one's thoughts orally and in writing; find the necessary information in different sources, process it and use it for professional purposes and personal growth; use information and communication technologies

Communicative competencies: be able to work in a team with people of different cultures, religions and political persuasions;

Autonomy and responsibility: to manage the process of studying and life-long learning; to be able to analyze and evaluate one's performance and bear responsibility for one's work; to adhere to the principles of academic integrity and professional ethics.

Assessment and feedback:

- assessment tests – 4x5 points each
 - projects – 2x10 points
 - final test – 60 points
- (attendance and interaction in class are taken into consideration)

Course quality monitoring

1. Syllabus feedback from internal and external (peer-)reviewers
2. Feedback from students who attend the course
3. Students' performance in the course